

Vastaus kirjalliseen kysymykseen opetushenkilökunnan neuropsykologisen osaamisen tukemisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Noora Koposen /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 476/2019 vp:

Kuinka kouluissa varmistetaan opetushenkilökunnan riittävä osaaminen tunnistaa ja toimia turvallisesti tilanteissa, joissa neuropsykologisesti oireileva lapsi tai nuori ylikuormittuu sensorisesti?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Lasten neuropsykologiset haasteet näkyvät jo usein neuvolassa ja varhaiskasvatuksessa ennen koulun aloitusta, jolloin niiden asiantuntijoilla on tärkeä varhaiseen tunnistamiseen ja tuen aloittamiseen liittyvä rooli. Vaikeuksien varhainen tunnistaminen ja toteaminen ovat tärkeitä, jotta lapselle saadaan suunniteltua sopivat tukitoimet. Varhaiskasvatuksella on merkittävä rooli paitsi tuen tunnistamisessa myös tuen tarpeiden vaikeutumisen ennaltaehkäisemisessä. Lapsen tarkempi tutkiminen voi olla paikallaan, jos lapsella on vaikeuksia esimerkiksi oppimisessa, tarkkaavaisuuden säätelyssä, tunnesäätelyssä tai sosiaalisessa vuorovaikutuksessa.

Kun lapsella tai oppilaalla on varhaiskasvatuksessa tai koulussa tuen tarvetta, niin kodin ja varhaiskasvatuksen tai koulun yhteistyön merkitys korostuu. Varhaiskasvatuksen tai koulun henkilöstön on tärkeää olla yhteydessä kotiin heti, kun lapsella tai oppilaalla ilmenee oppimisen tai koulunkäynnin ongelmia tai hänen hyvinvointinsa on vaarantumassa. Huoltajia kannustetaan tukemaan osaltaan lapsensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä. Varhaiskasvatuksessa olevan lapsen tai koulussa olevan oppilaan edistymisen ja tuen tarpeen arviointi sekä tuen suunnittelu ovat osa kodin ja varhaiskasvatuksen tai koulun säännöllistä yhteistyötä. Oppilas voi tarvita myös yksilökohtaisen oppilashuollon tukea.

Opettajien peruskoulutus valmistaa pedagogiikan ja didaktiikan asiantuntijoita. Tällöin rakennetaan opiskelijan omaa opettajuutta, hyvinvoinnin ja oppimisen edistämisen valmiuksia. Opetushenkilöstön täydennyskoulusta on järjestetty perusopetuksen opetus- ja ohjaushenkilöstölle sekä perusopetuksen tukena työskenteleville soveltuville sidosryhmille esimerkiksi yliopistojen toimesta ja Opetushallituksen rahoittamana. Koulutuksissa on tarkasteltu erilaisia keinoja tukea lasten ja nuorten tarkkaavuutta, toiminnanohjausta, aistisäätelyä ja impulssien hallintaa luokkatilanteissa ja koulun arjessa, jotta heidän vahvuksiinsa osattaisiin kiinnittää riittävästi huomiota ja jotta heille pystyttäisiin erityisesti antamaan positiivisia kokemuksia kouluympäristössä. Lasten

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 476/2019 vp

ja nuorten hyvinvointi sekä koulunkäynnin tuki ovat olleet keskeinen opetus- ja varhaiskasvatushenkilöstön täydennyskoulutuksen painopiste vuosien ajan.

TUVET-hanke (tutkimusperustainen vaativaan erityiseen tukeen liittyvän osaamisen vahvistaminen opettajankoulutuksessa ja täydennyskoulutuksessa) kehittää opettajankoulutusten ja työssä olevien opettajien vaativan erityisen tuen osaamista. Hankkeen rahoittajana toimii Opetus- ja kulttuuriministeriö. Hankkeen toteutusaika on 1.12.2018 – 30.06.2021 ja sitä toteuttavat Itä-Suomen yliopisto, Helsingin yliopisto ja Jyväskylän yliopisto yhteistyössä oppimis- ja ohjauskeskus Valterin kanssa. Hankkeen tavoitteena on tuottaa tutkimukseen perustuvia tukiratkaisuja. Hanke koostuu hyvistä pedagogisista ja moniammatilliseen yhteistyöhön liittyvistä käytännöistä. Hanke vastaa tukiratkaisujen ja käytäntöjen kokeilusta ja mallintamisesta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön näkemyksen mukaan yhteisopettajuuden toimeenpanoa on syytä edelleen vahvistaa. Esimerkiksi alakouluissa sekä luokanopettajat että erityisluokanopettajat kokevat yhteisopettajuuden tuovan helpotusta tuen toimeenpanoon. Suurimmiksi yhteisopettajuuden eduiksi opettajat kokevat mahdollisuuden tarjota tukea oppilaille heti tuen tarpeen ilmetessä sekä mahdollisuuden eriyttämiseen. Myös tuen tarpeen arvioinnissa opettajat kokevat yhteisopettajuuden vahvuudeksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myös vahvistaa varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen henkilöstön osaamista tukeen liittyen osana varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laadun ja tasarvon kehittämisohjelmia vuosille 2020-2022.

Helsingissä 18.2.2020

Opetusministeri Li Andersson